

Joyful

Mathematics

ଆନନ୍ଦିତ ଗଣିତ

Class 2

ଶ୍ରେଣୀ 2

QRickit

0224

विद्यया ऽ मृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

0224 – ଆନନ୍ଦବାୟୀ ଗଣିତ

ଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ

ISBN 978-93-5292-426-4

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ

ମଇ 2023 Vaishakha 1945

PD 1000T BS

© ନ୍ୟାସନାଲ୍ କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ଏଜୁକେସନାଲ୍
ରିସର୍ଚ୍ଚ ଆଣ୍ଡ ଟ୍ରେନିଂ, 2023

₹ 65.00

ଏନସିଇଆରଟି ସହିତ 80 GSM କାଗଜରେ ମୁଦ୍ରିତ
ଝାଟର ମାର୍କ

ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗରେ ପ୍ରକାଶିତ | ସଚିବ, ଜାତୀୟ ପରିଷଦ
ଶିକ୍ଷାଗତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ତାଲିମ, ଶ୍ରୀ ଅରୋବିନ୍ଦ ମାର୍ଗ,
ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ 110016 | ଏବଂ ଶ୍ରୀ ରାମ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, ଡି -6
ରେ ମୁଦ୍ରିତ ଏଫ-45455, ସେକ୍ଟର -63, ନୋଏଡା -
201301 (ଉ.ପ.)

ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ସଂରକ୍ଷିତ

- ଏହି ପ୍ରକାଶନର କୌଣସି ଅଂଶ ପୁନଃ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ପୁନରୁଦ୍ଧାରଣ ବିଷୟରେ ଗଚ୍ଛିତ ହେବ | କିମ୍ବା ପ୍ରସାରିତ, ଯେକୌଣସି ରୂପରେ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ଉପାୟରେ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍, ଯାନ୍ତ୍ରିକ, ଫଟୋଗ୍ରାଫିକ୍, ରେକର୍ଡିଂ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା | ପ୍ରକାଶକ
- ଏହି ପୁସ୍ତକଟି ସର୍ବ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରି ହୋଇଛି ଯେ ବାଣିଜ୍ୟିକ୍ ଏବଂ ଏହା କିଣା ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, ପୁନଃ ବିକ୍ରୟ ହେବ ନାହିଁ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ସମ୍ମତି ବିନା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିସର୍ଜନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବନ୍ଧନରେ ଆବଦ୍ଧ ହେବ ନାହିଁ। ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି |
- ଏହି ପ୍ରକାଶନର ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ମୁଦ୍ରିତ ମୂଲ୍ୟ, ଉପର ଷ୍ଟାମ୍ପ କିମ୍ବା ଷ୍ଟିକର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଯେକୌଣସି ସଂଶୋଧିତ ମୂଲ୍ୟ ଭୁଲ୍ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ |

ପ୍ରକାଶନର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ବିଭାଜନ, ଏନସିଇଆରଟି

ଏନସିଇଆରଟି କ୍ୟାମ୍ପସ୍

ଶ୍ରୀ ଅରୋବିନ୍ଦ ମାର୍ଗ

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ 110 016

ଫୋନ୍ : 011-26562708

108, 100 ଫିଟ୍ ରୋଡ୍

ହୋସଡାକେରେ ହଲ୍ ଏକ୍ସଟେନ୍ସନ୍

ବନାରଗଡ଼ୀ ଚୂଡ଼ାୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ 560085

ଫୋନ୍ : 080-26725740

ନବଜୀବନ ଟ୍ରଷ୍ଟ ବିଲଡିଂ

ପି.ଓ.ନବଜୀବନ

ଅହମ୍ମଦାବାଦ 380014

ଫୋନ୍ : 079-27541446

ସିଡିଆଇ କ୍ୟାମ୍ପସ୍

ଓପି. ଧନକାଲ ବସ୍ ଷ୍ଟପ୍

ପାନହଟ୍

କୋଲକାତା 700114

ଫୋନ୍ : 033-25530454

ସିଡିଆଇ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ମାଲିଗାଠି

ଗୁଆହାଟି

ଗୁଆହାଟି 781021

ଫୋନ୍ : 0361-2674869

ପ୍ରକାଶନ ଦଳ

ମୁଖ୍ୟ, ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗ : ଅନୁପ କୁମାର ରାଜପୁତ

ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକାରୀ : ଅରୁଣ ଚିତ୍ରକାର

ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳକ : ଭିପିନ୍ ଦେଝାନ୍

ବିଜନ ସୂତାର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପାଦକ : ବିଜନ ସୂତାର (ଦାୟିତ୍ୱରେ):

ଉତ୍ପାଦନ ଅଧିକାରୀ : ଅତୁଲ ସାହେନା

ଆକ୍ଷାଦାନ

ସାନ୍ତୋଶ ମିଶ୍ର

ପ୍ରାରମ୍ଭ

ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶର ଭାରତର ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ପରମ୍ପରା ରହିଛି ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟଧିକ ଗଠନ ବର୍ଷରେ । ଏହି ପରମ୍ପରାଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗାଇଥାଏ । ତୁରନ୍ତ ପରିବାର, ବିସ୍ତାରିତ ପରିବାର, ପାଇଁ ସହାୟକ ଭୂମିକା । ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଠିକଣାରେ ଶିଶୁର ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଆଠ ବର୍ଷ, ଏହି ସାମଗ୍ରିକ ଉପାୟ - ଯାହା । ସଂସ୍କୃତର ଚାଷ ଅନୁଭୂତ ଯାହାକି ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ । - ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସକରାତ୍ମକ ଜୀବନବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଯେତେବେଳେ ଶିଶୁର ବୃଦ୍ଧି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଆଚରଣ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ କ୍ଷମତାର ଦିଗ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ

ଶିଶୁର ଆଜୀବନ ପ୍ରାରମ୍ଭର ମହତ୍ତ୍ୱ କୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ । ବିକାଶ, ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷା ନୀତି 2020(ଏନଇପି 2022) କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି । ଏକ 5+3+3+4 ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଗତ ଗଠନ ଯାହାକି ଅଧିକ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଦେଶରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ 3-8 ବୟସ ସହିତ ଅନୁରୂପ, ଏହାର ନାମକରଣ । ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଶ୍ରେଣୀ 1 ଏବଂ 2 ଏହି ଭିତ୍ତିଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ, 3-6 ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଜାରି, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଶିଶୁର ସାମଗ୍ରିକ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ବାଲଭାଟିକାରେ ଯତ୍ନ ନିଆଯାଏ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆଜୀବନ ଶିକ୍ଷା, ସାମାଜିକ । ଏବଂ ଭାବପ୍ରବଣ ଆଚରଣ, ଏବଂ ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଗଭୀର ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହି ଜଟିଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଟେ ।"

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଏକ ଜାତୀୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଢାଞ୍ଚା ବିକାଶ କରିବାକୁ ନୀତି ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛି, ଯାହାକି ପିଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରାଥମିକ ବର୍ଷରେ ଉଚ୍ଚ-ଗୁଣାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଦିଗରେ ସମଗ୍ର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହି ଗତିକୁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବ । NEP 2020 ଅଧୀନରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରେ । ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଉପରେ (ସ୍ନାୟୁ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ବାଲ୍ୟକାଳର ଶିକ୍ଷା), ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ସଂଗୃହିତ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ । ଭୂମିରୁ, ଏବଂ ଆମର ଜାତିର ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ - ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଷ୍ଟେଜ୍ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଢାଞ୍ଚା (ଏନସିଏଫ-ଏଫଏସ) ଥିଲା । ବିକଶିତ ଏବଂ 22 ଅକ୍ଟୋବର 2022 ରେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ । ର ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ ଜୀବନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିକଶିତ କରାଯାଇଛି । ଏନସିଏଫ-ଏଫଏସ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ପିଲାମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଶ୍ରେଣୀଗୃହରେ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିକ୍ଷଣକୁ ଚିହ୍ନିବା । ପରିବାର ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଉତ୍ତ ।

NCF-FS ରେ ଥିବା ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ପଞ୍ଚକୋଶିଆ ବିକାଶ (ମାନବ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପାଞ୍ଚ ଖଣ୍ଡ ବିକାଶ) ସହିତ ସମାନ ଅଟେ, ଯେପରି ତାଇଟିରିଆ ଉପନିଷଦରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସାମାଜିକ-ଭାବପ୍ରବଣ; ଜ୍ଞାନଗତ; ଭାଷା ଏବଂ ସାକ୍ଷରତା; ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ସ est ନିର୍ମ୍ୟ, ଯାହା ପାଞ୍ଚକୋଶର ଭାରତୀୟ ପରମ୍ପରାକୁ

ମାନଚିତ୍ର କରେ ଯାହା ଅନାମାୟା, ପ୍ରାଣମାୟା, ମନୋମାୟା, ବିଜମାନମାୟା ଏବଂ ଆନନ୍ଦମାୟା | ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ମଧ୍ୟ | ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେଟ୍ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି | ଏହା ମଧ୍ୟ ଘରେ ପିଲାଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ଏକୀକରଣ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥାଏ, କୌଶଳ, ଏବଂ ମନୋଭାବ ଯାହା ବିଦ୍ୟାଳୟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବିକଶିତ ହେବ |

NCF-FS, ଯାହାକି କ୍ଲାସ୍ 1 ଏବଂ 2 କୁ ଅନୁଭୂତ କରେ, ଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ନାଟକ ଭିତ୍ତିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରେ | ଏହି ପଦ୍ଧତି ଅନୁଯାୟୀ, ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଗଠିତ ହୁଏ; ତଥାପି, ଏହା ବୁଝିବା ମଧ୍ୟ ଜରୁରୀ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଖେଳନା, ଖେଳ, ବାର୍ତ୍ତାଳାପ, ଆଲୋଚନା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହିତ ଅନେକ ଶିକ୍ଷାଗତ ଉପକରଣ ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟରେ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ | ଏହା କେବଳ ପୁସ୍ତକରୁ ଅଧିକ ଜନ୍ମଗତ ଖେଳ-ମାର୍ଗ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷଣ ସିଷ୍ଟମକୁ ଶିଶୁବାର ପ୍ରଚଳିତ ସିଷ୍ଟମରୁ ଏକ ବିଦ୍ୟାୟକୁ ଚିହ୍ନିତ କରେ | ଦକ୍ଷତା ଭିତ୍ତିକ ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀ, ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ଯାହା କରନ୍ତି ଏବଂ ଶିଖନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ପିଲାମାନଙ୍କର ଯୋଗଦାନ ଜଟିଳ ହୋଇଯାଏ | ଏହିପରି, ହାତରେ ଥିବା ପୁସ୍ତକଟି ଏକ ଖେଳ-ଆଧାରିତ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ପିଲାମାନଙ୍କର ଏହି ବୟସ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପକରଣ ଭାବରେ ଦେଖାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ |

ବର୍ତ୍ତମାନର ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଏକ ସରଳ, ଆକର୍ଷଣୀୟ ଏବଂ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଢଙ୍ଗରେ ଦକ୍ଷତା-ଆଧାରିତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ | ପାଠ୍ୟ ଏବଂ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନା ମାଧ୍ୟମରେ ଅନେକ ଷ୍ଟେରିଓଟାଇପ୍ ଭାଙ୍ଗି ଏହାକୁ ଅନୁଭୂତ ଏବଂ ପ୍ରଗତିଶୀଳ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି | ଶିଶୁର ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତରେ ପରମ୍ପରା, ସଂସ୍କୃତି, ଭାଷା ବ୍ୟବହାର, ଏବଂ ମୂଳତା ଅନୁଭୂତ ଏବଂ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏହା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଟେ, ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି | ଏହାକୁ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଆକର୍ଷିତ ଏବଂ ଆନନ୍ଦିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି | ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଥିବା ନୈତିକ ଭାବନାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପୁସ୍ତକ କଳା ଏବଂ ହସ୍ତଶିଳ୍ପକୁ ଏକତ୍ର କରିଥାଏ | ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜଡ଼ିତ ଅନୁନିହିତ ଧାରଣା ବୁଝିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିତିଗତ ସଚେତନତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ | ଯଦିଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ହାଲୁକା, ଏହି ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପଦାର୍ଥରେ ଭରପୂର ଅଟେ | ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଖେଳନା, ଖେଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷଣର ଫ୍ଲୋ-ୱେ ପଦ୍ଧତିକୁ ଏକତ୍ର କରିବା | ଏଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନାକାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏବଂ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ | ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମ ପରିବେଶ ପ୍ରତି ଆବଶ୍ୟକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ବିକାଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକରେ ସମୃଦ୍ଧ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ରହିଛି | ଏହା ମଧ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟ / UT ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଯୋଡ଼ିବା / ଆଡାପ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିସର ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ସେମାନେ ବିକାଶ କରିପାରନ୍ତି | NEP 2020 ର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ବିକାଶ ହୋଇପାରେ |

ଭିତ୍ତିଭୂମି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସିଲାବସ୍ ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷଣ ସାମଗ୍ରୀର ବିକାଶ ପାଇଁ ଗଠିତ କମିଟି ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା କଠିନ ପରିଶ୍ରମକୁ NCERT ପ୍ରଶଂସା କରେ | ଏହି କମିଟିର ସଭାପତି ପ୍ରଫେସର ଶଶିକଳା ଖାନଜାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ଠିକ୍ ସମୟରେ ଏବଂ ଏହିପରି ପ୍ରଶଂସନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ମୁଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି। ମୁଁ ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସଂଗଠନକୁ ମଧ୍ୟ କୃତଜ୍ଞ ଅଟେ,

ଯେଉଁମାନେ ଏହା ସମ୍ଭବ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟକୁ ଉଦାର ଭାବରେ ବିସ୍ତାର କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ତତ୍କୃତ କେ କସ୍ତୁରୀରଙ୍ଗନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ସଭାପତି ଏବଂ ଏହାର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ, ମାଣ୍ଡେଟ୍ ଗ୍ରୁପ୍, ଏହାର ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ପ୍ରଫେସର ମଞ୍ଜୁଲ୍ ଭରଗାଭା ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କମିଟିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସମେତ ସମୟ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବାନ ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ ।

ଭରତରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷାକୁ ସଂସ୍କାର କରିବା ଏବଂ ଏହା ବିକାଶ କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଗୁଣବତ୍ତାକୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ଏକ ସଂଗଠନ ଭାବରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧ, NCERT ଏହି ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଉପରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ଏହାର ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ମନୁଷ୍ୟ ଏବଂ ପରାମର୍ଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ।

27 ଜାନୁଆରୀ 2023
ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ପ୍ରଫେସର ଦୀନେଶ ପ୍ରସାଦ ସାକଲାନି
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ
ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ତାଲିମ

ପୁସ୍ତକ ବିଷୟରେ

ଶିକ୍ଷା 2020 ଉପରେ ଜାତୀୟ ନୀତି ପିଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରାଥମିକ ବିକାଶ ଯୁଗ (3--8 ବର୍ଷ) ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଦୃଢ଼ ମୂଳଦୁଆର ବିକାଶକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛି ଯାହା ମୂଳ ସାକ୍ଷରତା ଏବଂ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ପିଲାମାନଙ୍କର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶର ନୀତିର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଷ୍ଟେଜ୍ 2022(NCF-FS 2022) ପାଇଁ ଜାତୀୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଢାଞ୍ଚା । ଶାରୀରିକ, ସାମାଜିକ-ଭାବପ୍ରବଣ-ନୈତିକ, ଜ୍ଞାନଗତ, ଭାଷା ଏବଂ ସାକ୍ଷରତା, ନୈତିକତା ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ସକରାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷଣ ଅଭ୍ୟାସ ପରି ବିକାଶମୂଳକ ତୋମେନ୍ ସହିତ ସଜ୍ଜିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ଶିକ୍ଷଣ ଫଳାଫଳକୁ ସୁପାରିଶ କରିଛି । ଏହାର ଅନୁସରଣ ଭାବରେ, NCERT ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ମୂଳଦୁଆ ପାଇଁ ସିଲାବସ୍ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ତୋମେନ୍ ଅନୁର୍ଗତ ଗଣିତ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଅନୁର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ତାହା ସହିତ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ସହିତ ଗଣିତ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନ ସାମଗ୍ରୀ ବିକାଶ କରିବାବେଳେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ତୋମେନ୍ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏକୀକରଣ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ ।

ଆନନ୍ଦ ଗଣିତ ଭାବରେ ନାମିତ ଶ୍ରେଣୀ 2 ପାଇଁ ଗଣିତର ବର୍ତ୍ତମାନର ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ NEP 2020, NCF-FS 2022 ଏବଂ ଭିଡିଭୁମି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସିଲାବସ୍ ସୁପାରିଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ତିଆରି କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଶ୍ରେଣୀ 2 ରେ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ପିଲାଙ୍କର ବାଲଭାଟିକା 1 ରୁ 3 ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ 1 (ବୟସ 3-8 ବର୍ଷ) ଆକାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଅଛି, ତଥାପି ଆମ ଦେଶର ବିବିଧତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏପରି ପିଲାମାନେ ଆଇପାରନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କେବଳ ଶ୍ରେଣୀ 1 ରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ସେଟଅପ୍ ରେ ସାଂଖ୍ୟର ଉନ୍ନୋତନ ପାଇଛନ୍ତି । ଏହି ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଏହିପରି ପରିସ୍ଥିତିର ଯତ୍ନ ନିଏ ।

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପିଲାମାନେ ମାଗଣା ଖେଳ, ଖେଳନା ଏବଂ ଖେଳ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ତେଣୁ, ବିଭିନ୍ନ ଗାଣିତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ପରି ସ୍ଥାନିକ ବୁ ଝାମଣା, ସଂଖ୍ୟା ପରିଚାଳନା, ଗାଣିତିକ ଏବଂ ଗଣନାକାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରା, ଇତ୍ୟାଦି ଏହା ଶିଶୁକୁ କଂକ୍ରିଟରୁ ଚିତ୍ରକଳାକୁ ସୁଗମ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନ ଧାରଣା କିମ୍ବା ଦକ୍ଷତା ପାଇଁ ଅବକ୍ଷୟ ଯୁକ୍ତିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଶ୍ରେଣୀ 2 ପାଇଁ ଆନନ୍ଦ ଗଣିତ, ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଛି ଯାହା ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଅଭିଜ୍ଞ ଶିକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଶ୍ରେଣୀଗୃହ ଭିତରେ ଏବଂ ବାହାରେ କରାଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଖେଳ ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଣିତିକ ବୁଝାମଣା ନିର୍ମିତ । ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଅନୁଭବ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଯେ ସେମାନେ ଖେଳୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଗଣିତ ଶିଖାଯାଉଛି, ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଆନନ୍ଦ ବିନା ଗଣିତ ଶିଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ।

ଭାଷାଗୁଡ଼ିକର ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ବୟସ-ଉପଯୁକ୍ତ ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ ବିକାଶ ପୁସ୍ତକ ସହିତ ଏକୀଭୂତ ହୋଇଛି କାରଣ ଗଣିତର ଶିକ୍ଷା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ । ଚିନ୍ତାଧାରା, ପ୍ରଶ୍ନ, କାହାଣୀ, କବିତା

ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ପିତାମାତା, ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହି ପୁସ୍ତକ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଶବ୍ଦ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଭିନ୍ନତା ଦକ୍ଷତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ୱୟଂ- ବ୍ୟାଖ୍ୟାକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗଗତ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ଗାଣିତିକ ଧାରଣା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହିପରି ଚିତ୍ର ଏବଂ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଦେଖିବା ଏବଂ ପଢ଼ିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ପୁସ୍ତକଟି ପାଠ୍ୟ-କମ-ୱାର୍କବୁକ୍ ଭାବରେ ଡିଜାଇନ୍ ହୋଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ପିଲାମାନେ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବା, ରଙ୍ଗ ଦେବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଅନୁଭୂତ କରନ୍ତି । ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ମୌଖିକ ଆଲୋଚନା ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଭାବନା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ବିନା ଧନକପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରେ ଶିକ୍ଷାର ନିରନ୍ତର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଆକାରରେ ଚିନ୍ତାଧାରା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଅଭିଭାବକମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିବା ଦକ୍ଷତା ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନର ବିକାଶ କରିବେ । ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକର ଅଭିନବ ବ୍ୟବହାର ପିତାମାତା ଏବଂ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଣିତର ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଶିକ୍ଷାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଖୋଲା ସମାପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ, ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରା, ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ କୌଶଳ, ଗାଣିତିକ ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ଧାରଣା ବୁଝାମଣା, ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଦକ୍ଷତା, ଅନୁକୂଳ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଗଣିତ ପ୍ରତି ଏକ ସକରାତ୍ମକ ମନୋଭାବ ଯୋଗ କରି ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ ଗାଣିତିକ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରତି ଆରମ୍ଭ ଭାବରେ ଗଠନ କରାଯାଇଛି ।

କ୍ଲାସ୍ 2 ପାଇଁ ଆନନ୍ଦିତ ଗଣିତର ବିଷୟବସ୍ତୁ NCF-FS 2022 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଚାରୋଟି ବ୍ଲକ୍ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି - ମୌଖିକ ଗଣିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା, ଦକ୍ଷତା ଶିକ୍ଷା, ଦକ୍ଷତା ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଗଣିତ ଖେଳଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଏକୀକୃତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ତଥାପି, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗାଣିତିକ ବୁଝାମଣା ଏବଂ ପରିମାଣ, ଆକୃତି ଏବଂ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶ୍ୱକୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ (CG-8) ସହିତ ସମାନ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ NCF-FS 2022 ଏବଂ ସିଲ୍ଲାବସରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଆଗେଇଥାଏ:

ମୌଖିକ ଗଣିତ ଆଲୋଚନା: ଏଥିରେ କବିତା, ଚିତ୍ର କାହାଣୀ ଏବଂ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଣିତିକ ଧାରଣା ଉପରେ ଆଲୋଚନା ଅନୁଭୂତ:

- ଅଧ୍ୟାୟ 9 ରେ ରତ୍ନ' ଏବଂ 'ପୂର୍ବ, ପଶ୍ଚିମ, ଉତ୍ତର କିମ୍ବା ଦକ୍ଷିଣ' ପରି କବିତା ଗଣିତ ।
- ଧାରଣା, ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଚିତ୍ର କାହାଣୀ ଅଧ୍ୟାୟ 2 ରେ 'ହେନା' ଏବଂ 'ଆତିଫ୍', ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ 'ଛାୟା କାହାଣୀ' ଏବଂ 'ଲୁଚାନ୍ତୁ ଏବଂ ଖୋଜ', ଅଧ୍ୟାୟ 6 ରେ 'ଫୁଲମାଳ ସହିତ ସଜାଇବା' ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇଛି । ଅଧ୍ୟାୟ 7 ରେ 'ରାଜାଙ୍କ ଉପହାର' ଏବଂ 'କଖାରୁ ବୈଠକ' ଇତ୍ୟାଦି ।

- ବିଭିନ୍ନ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ମାଧ୍ୟମରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା, ଅଧ୍ୟାୟ 1 ରେ 'ଭାଲମ କାଳୀ', ଅଧ୍ୟାୟ 22 ରେ 'ଗାରବା ପର୍ବ', 'ପର୍ବ ପାଇଁ ସାଜସଜ୍ଜା', ଅଧ୍ୟାୟ 6 ରେ 'ଆସନ୍ତୁ ତିଆସ୍ ଗଣନା କରିବା', 'ପାର୍କରେ ଫଳ' । ଅଧ୍ୟାୟ 7, 'ଆସନ୍ତୁ ଅଂଶୀଦାର କରିବା' ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ 8 ରେ 'କେତେ ଗୋଷ୍ଠୀ', ଅଧ୍ୟାୟ 9 ରେ 'ଗାର୍ଗୀ ଦିବସ', 'ପିକନିକ୍ ସମୟ' ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ 11 ରେ 'ଖେଳୁଥିବା ଖେଳ' ।

ଦକ୍ଷତା ର ଶିକ୍ଷାଦାନ: ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଛି ଯାହା ପିଲା ଏକାକୀ, ଗୋଷ୍ଠୀରେ କିମ୍ବା ପ୍ରାଚୀନ (ପିତାମାତା, ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଭାଇଭଉଣୀ) ଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ଅନ୍ୟର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ସହିତ ପିଲାଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ କୌଶଳର ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଦକ୍ଷତା ଅଭ୍ୟାସ: ଦକ୍ଷତା ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଚାଲନ୍ତୁ, ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ପ୍ରଶ୍ନ ଆକାରରେ ଅନୁଭୂତ କରାଯାଇଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଧ୍ୟାୟ 4 ରେ 'ଅରିଗାମି ମଜା', 'ମେହେନ୍ଦୀ' ଏବଂ 'ମୁଦ୍ରଣ,' ଏବଂ ଅଧ୍ୟାୟ 7 ରେ 'ନିଜର ସନ୍ତୁଳନ ବନାନ୍ତୁ' ।

ଗଣିତ ଖେଳ: ପୁସ୍ତକର ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଗଣିତ ଖେଳ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଧ୍ୟାୟ 1 ରେ 'ଆସନ୍ତୁ 100 ବନେଇବା', 'ପାସ୍ କରି ମାର୍କ' ଏବଂ 'ଫ୍ଲାସ୍ କାର୍ଡ ଗେମ୍'; ଅଧ୍ୟାୟ 3 ରେ 'ନମ୍ବର ଚାର୍ଟରେ ନମ୍ବର'; ଅଧ୍ୟାୟ 5 ରେ 'ଯୋଗ ଆସନା' ଏବଂ 'ଚାଲ ବିନ୍ଦୁ ସହିତ ଖେଳିବା'; ଅଧ୍ୟାୟ 7 ରେ 'ଦୀର୍ଘତମ ପଥ ବାଛି' ଏବଂ 'କେତେ ଖଣ୍ଡ?'; ଅଧ୍ୟାୟ 9 ରେ 'ଆମେ କେତେ ବୟସ ର?'

ପରିବେଶ, ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ସକରାତ୍ମକ ଅଭ୍ୟାସ, ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଳଦୁଆ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଭୂତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳତାର ବିକାଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉପରୋକ୍ତ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିକଶିତ କରାଯାଇଛି । ବହୁଭାଷୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ମଧ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ଭାଷା ବିକାଶ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକ ପୁରା ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରେ ଶିଖିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ଶିକ୍ଷକମାନେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧ୍ୟାୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଇଁ ସିଲାଇସରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥିବା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସମାନତା ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଶିକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପିଲାମାନଙ୍କର ଏହି ଶିକ୍ଷଣ ଯୋଜନାରେ, ଶିକ୍ଷକମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷଣ ଫଳାଫଳ ଏବଂ ବିକାଶ ଆଡ଼କୁ ସେମାନଙ୍କର ସକ୍ରିୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସମସ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁର୍ଗତ ଚିହ୍ନିତ ଦକ୍ଷତାର ଶିକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଅଧ୍ୟାୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ମ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଯଦି ଆମେ ଆମର ଶିକ୍ଷା ଦକ୍ଷତାକୁ ପ୍ରକୃତ ଅକ୍ଷର ଏବଂ ଆତ୍ମା ଉପରେ ଆଧାରିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଏହି ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକ ପରାମର୍ଶଦାୟକ । ଶିକ୍ଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବିକାଶ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଖେଳନା, ଖେଳ କିମ୍ବା ଖେଳନା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ସମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବେ ।

ହାତ ଦ୍ୱାରା- ଶିଖିବା ପାଇଁ ଶିଶୁର ତୁରନ୍ତ ପରିବେଶରେ କଂକ୍ରିଟ୍ ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ଅଟେ। ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚିହ୍ନିତ ଦକ୍ଷତାର ବିକାଶର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ହରାଇ ଶିକ୍ଷକମାନେ

ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅନୁକୂଳ, ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ରୂପାନ୍ତର କରିବାକୁ ମୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ମାନସିକ ଦାବି ଚିନ୍ତାଧାରାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗଦାନ ଭଲ ଗାଣିତିକ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସମାଲୋଚନାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ମସ୍ତିଷ୍କ ର କଠିନ ପ୍ରଶ୍ନ, ଦ୍ରୁତ ଏବଂ ରହସ୍ୟର ସମାଧାନ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରୀ ଶିକ୍ଷା ସହିତ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ । ବହିରେ ଅନେକ ବୟସ ଉପଯୁକ୍ତ ଦ୍ରୁତ ଦିଆଯାଇଛି । ଦ୍ରୁତ ର ସମାଧାନ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ପିଲାକୁ ଅତି କମରେ ଏକ ସପ୍ତାହ ନିୟୋଜିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । କେତେକ ସମସ୍ୟାର ଏକାଧିକ ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ମିଳିପାରେ । ଏଥିସହ ପିଲାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଅନୁଭୂତି ଦେବା ପାଇଁ ଏହି ଦ୍ରୁତ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ତେଣୁ ଏହି ଦ୍ରୁତ ଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଆଧାରରେ ପିଲାଙ୍କୁ ଆକଳନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ବହିର ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣିବା ଏବଂ ଦେଖିବା ସାହାଯ୍ୟ, ଇ-ବିଷୟବସ୍ତୁ, ବହିରେ ସମ୍ମିଶ୍ରିତ QR କୋଡ୍ରେ ଉପଲବ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ NCERT ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ଶିକ୍ଷାଗତ କିଟ୍ ପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷଣ-ଶିକ୍ଷାଦାନ ସାମଗ୍ରୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଶିଷ୍ଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଏକମାତ୍ର ଶିକ୍ଷାର ଉତ୍ସ ନୁହେଁ । ପିଲାମାନେ ପରିବେଶକୁ ଦେଖିବା ସମୟରେ ଅଧିକ କିଛି ଶିଖନ୍ତି; ଜେଜେବାପାଙ୍କ ସମେତ ସାଥୀ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀନମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା; ସେମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହର ଜିନିଷ ତିଆରି କରିବା; ଚିତ୍ରିତ ଦେଖିବା; ମୋବାଇଲ୍ ସହିତ ଖେଳିବା; ଖେଳନା ଏବଂ ଖେଳ; କାହାଣୀ ଏବଂ କବିତା ଶୁଣିବା; ପ୍ରକଳ୍ପ କରିବା; ସାଂସ୍କୃତିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ ଏବଂ ଭ୍ରମଣ । ତେଣୁ, ଆମେ ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ଅଭିଭାବକ ଭାବରେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଏହି ଶିକ୍ଷଣକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଚିହ୍ନିତ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ଏହାକୁ ମାନଚିତ୍ର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଆମ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଆମର ସାମୂହିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ବିକାଶ ଦଳ

ପରାମର୍ଶଦାତା

ଦୀନେଶ ପ୍ରସାଦ ସାକଲାନି, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ମାର୍ଗଦର୍ଶନ

ଶଶିକଳା ସାନଜାରୀ, ପ୍ରଫେସର (ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ) ଏବଂ ପୂର୍ବତନ ଭିସି, SNTD ମହିଳା |

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ମୁମ୍ବାଇ (ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ସିଲ୍ଲାବସ୍ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା-ଶିକ୍ଷାଦାନ |

ସାମଗ୍ରୀ ବିକାଶ କମିଟି)

ସୁନୀତି ସାନଜାଲ, ପ୍ରଫେସର ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ, ପ୍ରାଥମିକ ବିଭାଗ |

ଶିକ୍ଷା, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ (ସଦସ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ, ସିଲ୍ଲାବସ୍ ଏବଂ

ଶିକ୍ଷା-ଶିକ୍ଷାଦାନ ସାମଗ୍ରୀ ବିକାଶ କମିଟି)

ଯୋଗଦାନକାରୀ

ଅଷ୍ଟା ଭାୟାନା, ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକ, ଏମଆରଜି ସ୍କୁଲ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ଅନୁପ କୁମାର ରାଜପୁତ, ପ୍ରଫେସର, DEE ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ, ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗ, NCERT,

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ଆଶୁତୋଷ କେଦାରନାଥ ସାକଲ୍‌ସାର, ପ୍ରଫେସର, ଡିଏସଏମ, ଏନସିଆରଟି, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ଗରିମା ପାଣ୍ଡେ, ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷକ, ଏମସିଟି ସ୍କୁଲ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ |

ଗୁଞ୍ଜନ ଖୁରାନା, ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିଦ୍ୱାନ, ଜାମିଆ ମିଲିଆ ଇସଲାମିଆ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ |

ମୁକୁନ୍ଦ କୁମାର ପରାମର୍ଶଦାତା, DEE, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ |

ନିଶା ନେଗି ସିଂ, ଶ୍ରୀ ପରାମର୍ଶଦାତା, DEE, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ |

ଏନ ପାର୍ବତୀ ଭଟ୍ଟ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବୈଷୟିକ ସହାୟକ, DSERT, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ |

ପଦ୍ମପ୍ରିୟା ଶିରାଲୀ, ପୁଣେ ସାହିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ

ରିତୁ ଗିରି, ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଦିଲ୍ଲୀ

ସପନା ଆରୋରା, ଟିଜିଟି, ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଦିଲ୍ଲୀ

ସମୀକ୍ଷକ

ବିଦ୍ୟାନଶୁ ଡାଭେ, ଭିସି (ଦାୟିତ୍ୱ), ଶିଶୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗାନ୍ଧିନଗର

ଗଜାନନ ଲୋଣ୍ଡେ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସାମଭିଟି ରିସର୍ଚ୍ଚ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ |

ମଞ୍ଜୁଲା ଭର୍ଗାଭା, ସଦସ୍ୟ, ଜାତୀୟ ପରିଚାଳନା କମିଟି ଏବଂ

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ମାଣ୍ଡେଟ୍ ଗ୍ରୁପ୍ |

ସନ୍ଦୀପ ଦିକ୍ଷିତ, ବିଷୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଆଜିମ ପ୍ରେମଜୀ ଫାଉଣ୍ଡେସନ |

ଶ୍ରୀଧର ଶ୍ରୀବାସୁବ, ପ୍ରଫେସର ତଥା ଯୁଗ୍ମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ଏକାଡେମିକ୍ ସଂଯୋଜକ

ଅନୁପ କୁମାର ରାଜପୁତ, ପ୍ରଫେସର, ଡିଏ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ, ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗ, NCERT, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ସ୍ୱୀକୃତି

ନ୍ୟାସନାଲ କାଉନସିଲ ଅଫ୍ ଏଜୁକେସନାଲ୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଆଣ୍ଡ ଟ୍ରେନିଂ (ଏନସିଆରଟି) ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ ଅନୀତା ଶର୍ମାଙ୍କ ମୂଲ୍ୟବାନ ଅବଦାନକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି, ଏସଡି ପବ୍ଲିକ୍ ସ୍କୁଲ୍; ହିଜାନି ଡେମ, ସହକାରୀ ପ୍ରଫେସର, ରାଜଧାନୀ କଲେଜ, ଦିଲ୍ଲୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ; ମନୀଷ ଜେନ, ପ୍ରଫେସର, ଆଇଆଇଟି ଗାନ୍ଧୀ ନାଗର; ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ପଙ୍କଜ ତିୱାରୀ, ଜନ ଶିକାଶାଳ, ଏମଏଲବି ସ୍କୁଲ ସେଓନି; ପ୍ରୀତି ହେଗଡେ, ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, କେପିଏସ୍, ହେଗଗାନ୍ଧାଲି, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ; ପୁଷ୍ପା ଓଲ୍ଲାନ, ଏସଏଆର, ଡିଇଇ, ଏନସିଆରଟି; ରବିନ ଛେତ୍ରୀ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଏସିଆରଟି, ସିକ୍ଲିମ୍; ରାକେଶ ଭାଟିଆ, ବିଷୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ହେଚବିଏସଇ, ହରିୟାଣା; ରେମନ୍ ହୁଡା, ଜେପିଏଫ୍, ଡିଇଇ, ଏନସିଆରଟି; ସାରା ରାଫ୍ ଖାନ୍, ଜେପିଏଫ୍, ଡିଇଇ, ଏନସିଆରଟି; ତେଜଲ ଅହୁଜା, ଯେପିଏଫ୍, ଡିଇଇ, ଏନସିଆରଟି; ଏବଂ ଭେନା ଏର୍ ଆର, ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ, ସାମଭିର୍ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ ପୁସ୍ତକ ବିକାଶ କର୍ମଶାଳା ସମୟରେ। ଆଲୋଚନାରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ।

ପରିଷଦ ସାନ୍ତୋଷ ମିଶ୍ର, କଳାକାରଙ୍କ ଉଦ୍ୟମକୁ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି, ଏହାର ଚିତ୍ର, ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ ଲେଆଉଟ୍ ପାଇଁ ଆଇମାର୍ଟସ୍, ଦିଲ୍ଲୀ । ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଏନସିଆରଟି ର ଅବଦାନକୁ କୃତଜ୍ଞତାର ସହ ସ୍ୱୀକାର କରେ । ଡିଟିପି ଅପରେଟର୍ସ - ଅରୁଣ ଭର୍ମା, ତିଏସ୍ଏମ୍, କାନିକା ୱାଲେଟା, ଡିଇଇ, ରୋହିତ କୁମାର, ଡିଇଇ, ଏବଂ ରାକେଶ ଅଗ୍ରୱାଲ, ସହକାରୀ, ଡିଇଇ, ଏନସିଆରଟି ।

ଇଲମା ନାସିରଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ, ସମ୍ପାଦକ (ରୁକ୍ମିଭିରିକ), ପ୍ରକାଶନ । ଏହି ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ସମ୍ପାଦନା ପାଇଁ ବିଭାଗ, ଏନସିଆରଟି ପ୍ରଶଂସନୀୟ । The ପରିଷଦ ମଧ୍ୟ ପତନ କୁମାର ବାରିୟର, ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା, ଡିଟିପି ସେଲ୍, ଏବଂ ସଞ୍ଚାର କୁମାର, କପି ଧାରକ, ପ୍ରକାଶନ ବିଭାଗ, ଏନସିଆରଟି ।

ବିଷୟବସ୍ତୁ

ପ୍ରାରମ୍ଭ	iii
ପୁସ୍ତକ ବିଷୟରେ	vii
1. ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ (ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଗଣନା)	1
2. ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଆକୃତି (3D ଆକୃତି)	16
3. ସଂଖ୍ୟା ସହିତ ମଜା (ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 100)	23
4. ଛାୟା କାହାଣୀ (ଟୋଗାଲୁ) (2D ଆକୃତି)	32
5. ରେଖା ସହିତ ଖେଳିବା (ଏକ ରେଖାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ)	44
6. ପର୍ବ ପାଇଁ ସାଜସଜ୍ଜା (ଯୋଗ ଏବଂ ବିତରଣ)	50
7. ରାମାଙ୍କ ଉପହାର (ମାପ)	71
8. ଗୋଷ୍ଠୀକରଣ ଏବଂ ଅଂଶୀଦାର (ଗୁଣନ ଏବଂ ବିଭାଜନ)	83
9. ଏହା କେଉଁ ରତ୍ନ? (ସମୟର ମାପ)	98
10. ମେଳାରେ ମଜା (ଟଙ୍କା)	113
11. ତଥ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	123
ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ	130

An Initiative of the Ministry of Education

*If you are stressed, anxious, worried,
sad or confused about*

Studies and Exams

Personal Relationships

Career Concerns

Peer Pressure

Seek Support of Counsellors

**Call
8448440632**

**National Toll-free
Counselling Tele-Helpline
8am to 8pm
All days of the week**

MANODARPAN

Psychosocial Support for Mental Health & Well-being of Students
during the COVID-19 Outbreak and beyond
(An initiative by Ministry of Education, Government of India, as part
of Atma Nirbhar Bharat Abhiyan)

[www.https://manodarpan.education.gov.in](https://manodarpan.education.gov.in)